

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำแนะนำที่ 4 / 2564

แนวทางการดำเนินงานกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

พิมพ์ครั้งที่ 1 : พ.ศ. 2564 จำนวน 1,000 เล่ม

ออกแบบ/พิมพ์ที่ : กลุ่มโรงพิมพ์ สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี

จัดพิมพ์ : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

กรมส่งเสริมการเกษตรมีพันธกิจในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร ให้มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีความมั่นคงในอาชีพเกษตรกร โดยเกษตรกรเป็นศูนย์กลางการพัฒนา บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร เสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็งพัฒนาให้มีความรู้และทักษะในการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตร การบริหารจัดการกลุ่ม ภาวะผู้นำ สนับสนุนให้สามารถดำเนินกิจกรรมของกลุ่มได้ตามเป้าหมายที่กำหนด และเกิดความยั่งยืนของการพัฒนา “กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร” ถือเป็นเป้าหมายหนึ่งที่กรมส่งเสริมการเกษตรให้ความสำคัญในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเป็นกลไกหนึ่งในการส่งเสริมให้เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่มในพื้นที่ เพื่อสร้างความเข้มแข็งในอาชีพและชุมชนของตนเอง ในการพัฒนาสินค้าจากวัตถุดิบและภูมิปัญญาที่ถูกถ่ายทอดสืบต่อกันมา ตลอดจนการนำวิทยาการสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้เพื่อความอยู่รอดและยั่งยืนในอนาคต

กรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้จัดทำเอกสารคำแนะนำ เรื่อง **"แนวทางการดำเนินงานกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร"** เพื่อเป็นองค์ความรู้และแนวทางให้กับเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในการส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในพื้นที่และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร ส่งผลให้เกษตรกรมีความมั่นคงในอาชีพ มีคุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืนต่อไป

กรมส่งเสริมการเกษตร

2564

สารบัญ

หน้า

แนวทางการดำเนินงานกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	1
--	---

บทที่ 1	ความเป็นมา	1
บทที่ 2	นิยามของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	3
บทที่ 3	แนวทางการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	4
บทที่ 4	การจัดตั้งและการขอรับใบรับรองการจัดตั้ง กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	10
บทที่ 5	การขอยกเลิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	11
บทที่ 6	การรายงานการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	12

การพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	13
------------------------------------	----

เอกสารอ้างอิง	18
---------------	----

ภาคผนวก	19
---------	----

ตัวอย่างแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการดำเนินงาน กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

บทที่ 1 ความเป็นมา

การรวมกลุ่มเกษตรกรเป็นแนวคิดที่ได้รับอิทธิพลมาจากรูปแบบงานส่งเสริมการเกษตรของไต้หวัน ซึ่งใช้สมาคมเกษตรกรเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานพัฒนาเกษตรกร จุดเริ่มต้นของการรวมกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรของประเทศไทย เกิดจากการรวมตัวของชาวนาเรียกว่า “กลุ่มชาวนา” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498 มีลักษณะเป็นกลุ่มอาชีพที่ยังไม่เป็นทางการ มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกให้ดีขึ้น เนื่องจากกลุ่มจะเป็นแหล่งหรือศูนย์กลางที่จะรับบริการหรือความรู้ต่าง ๆ โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้ให้คำแนะนำ เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ เน้นการบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ได้แก่

1. การรวมกันด้านการผลิต เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตของสมาชิก
2. รวมกันซื้อปัจจัยการผลิต เพื่อให้ได้จำนวนการซื้อต่อครั้งมาก ๆ ส่งผลให้ราคาปัจจัยการผลิตต่อหน่วยลดลง
3. รวมตัวกันจำหน่ายผลผลิต เพื่อสร้างอำนาจต่อรองทางการตลาด
4. ร่วมกันพัฒนาชุมชนและสังคม เช่น การศึกษา การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ต่อมาในปี พ.ศ. 2510 ได้มีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และจัดตั้งกรมส่งเสริมการเกษตรขึ้น จึงได้โอนงานส่งเสริมการเกษตรกลุ่มชาวนา มาอยู่ในความรับผิดชอบของกรมส่งเสริมการเกษตร และได้ขยายผลให้กว้างขึ้นครอบคลุมทั้งชาวนา ชาวไร่ ชาวสวน และเกษตรกรผู้ผลิตปัจจัยการผลิต ซึ่งจะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ กลุ่มที่ประสงค์จะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล เน้นการพัฒนาศักยภาพในเชิงกฎหมายและธุรกิจเรียกว่า “กลุ่มเกษตรกร” และกลุ่มที่จดทะเบียนแต่ไม่ประสงค์จะจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชน เน้นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการพึ่งพาตนเองเรียกว่า “กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร”

จากนั้นในปี พ.ศ. 2545 ได้ส่งมอบภารกิจส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรที่เป็นนิติบุคคลให้กับกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตรยังคงรับผิดชอบการส่งเสริมกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ซึ่งกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรอาจเกิดการรวมตัวขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือเกิดจากการส่งเสริมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมีการจดทะเบียนอย่างเป็นทางการ ทั้งนี้ การส่งเสริมเกษตรกรทั้ง 2 ประเภท มีความแตกต่างกัน เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการรวมตัวของเกษตรกรต่างกัน สำหรับงานส่งเสริมกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จะสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มขึ้นในระดับหมู่บ้านหรือตำบลหรือพื้นที่ใกล้เคียงโดยสมัครใจ

บทที่

2

นิยามของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

“กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร เป็นองค์กรเกษตรกรที่รวมตัวกัน
อย่างเป็นทางการ อาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือเกิดจากการส่งเสริม
ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมีการจดทะเบียนอย่างเป็นทางการ มีโครงสร้าง
การดำเนินงานและระเบียบข้อบังคับชัดเจนแต่ไม่มีกฎหมายรองรับ”

สมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร อาจเป็นกลุ่มเกษตรกรที่ประกอบ
อาชีพเดียวกัน หรือดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวพันกัน มารวมตัวกันโดยธรรมชาติ
มีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายการดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน เมื่อรวมตัวกัน
ได้แล้ว จะต้องไปยื่นขอจดทะเบียนเป็นกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ที่สำนักงาน
เกษตรอำเภอ โดยต้องมีระเบียบข้อบังคับกลุ่ม รายชื่อคณะกรรมการกลุ่ม
บัญชีรายชื่อสมาชิกกลุ่มและแผนงานหรือกิจกรรมกลุ่มด้วย

3

บทที่

แนวทางการจัดตั้ง

กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้กำหนดแนวทางการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร โดยการสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มของเกษตรกรขึ้นในระดับหมู่บ้านหรือตำบลหรือพื้นที่ใกล้เคียงโดยสมัครใจ ดังนี้

3.1 วัตถุประสงค์ของการสนับสนุนให้มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

3.1.1 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบกิจกรรมด้านการเกษตร

3.1.2 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรร่วมกันแก้ไขปัญหาการผลิต การแปรรูป การตลาด

3.1.3 เพื่อเป็นศูนย์กลางรับความรู้ในการถ่ายทอดวิชาการไปสู่เกษตรกร

3.1.4 เพื่อใช้กระบวนการกลุ่มในการพัฒนาเกษตรกรให้มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพและสามารถพึ่งพาตนเองได้

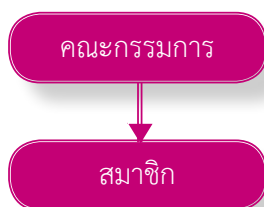
3.2 ชื่อของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

ชื่อของกลุ่มให้ใช้ชื่อขึ้นต้นด้วยคำว่า “กลุ่ม” แล้วตามด้วยชื่อกิจกรรมหรือวัตถุประสงค์ของกลุ่ม เช่น กลุ่มฟื้นฟูอาชีพเกษตรกร กลุ่มปลูกพืชหมุนเวียน กลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่น เป็นต้น

3.3 การสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม

3.3.1 การจัดโครงสร้างกลุ่ม

สนับสนุนให้กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรมีการจัดโครงสร้างองค์กร โดยพิจารณาจากความเหมาะสมของขนาดและกิจกรรมของกลุ่ม โดยพิจารณาให้เป็นโครงสร้างง่าย ๆ ที่กลุ่มสามารถปฏิบัติได้จริง ประกอบด้วย 2 ส่วน เป็นอย่างน้อย คือ

3.3.2 สมาชิกของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

1) คุณสมบัติของสมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

(1) ประกอบอาชีพหรือกิจกรรมด้านการเกษตรในตำบลเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน

(2) มีปัญหาหรือความต้องการคล้ายคลึงกัน

(3) มีความสนใจ และเข้าร่วมในกิจกรรมของกลุ่มด้วยความสมัครใจ

2) การเข้าเป็นสมาชิกและออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ดำเนินการดังนี้

(1) เกษตรกรผู้สนใจยื่นความประสงค์ในการสมัครหรือลาออกกับประธานหรือเลขานุการกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

(2) ประธานหรือเลขานุการกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรพิจารณาการสมัครหรือลาออกเสนอต่อคณะกรรมการ

(3) คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ และแจ้งที่ประชุมรับทราบ

3) บทบาทหน้าที่ของสมาชิก

- (1) เข้าร่วมการประชุมและแสดงข้อคิดเห็น
- (2) ให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการดำเนินงานต่าง ๆ

ของกลุ่ม

- (3) นำความรู้ที่ได้รับไปปรับปรุงอาชีพเป็นตัวอย่าง

แก่บุคคลอื่น

- (4) ร่วมกำหนดและปฏิบัติตามระเบียบของกลุ่ม

3.3.3 คณะกรรมการของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

1) คณะกรรมการกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ให้พิจารณาหน้าที่ตามความเหมาะสมของกิจกรรม ซึ่งอาจประกอบด้วยกรรมการอย่างน้อย 3 คน เพื่อเป็นประธาน เลขานุการ เภรัญญิก และอาจมีตำแหน่งอื่น ๆ ตามมติที่ประชุมกลุ่ม

2) การคัดเลือกคณะกรรมการ ให้คัดเลือกโดยใช้หลักประชาธิปไตยให้สมาชิกเป็นผู้คัดเลือก รวมทั้งควรกำหนดวาระการเป็นกรรมการ เช่น คราวละ 2 ปี หรือเป็นไปตามมติที่ประชุมกำหนด

3) บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ มีดังนี้

(1) ร่างระเบียบ กฎ ข้อบังคับกลุ่ม โดยความเห็นชอบของสมาชิก

(2) จัดให้สมาชิกมาประชุม แสดงความคิดเห็น และวางแผนร่วมกันเกี่ยวกับกิจกรรมของกลุ่ม

(3) จัดให้มีบริการแก่สมาชิกในด้านต่าง ๆ เช่น ปัจจัยการผลิต โครงการ ข้อมูล ข่าวสาร

- (4) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4) บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละตำแหน่ง

(1) บทบาทหน้าที่ของประธาน

- เป็นประธานในที่ประชุม
- จัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มร่วมกับ

คณะกรรมการ โดยความเห็นชอบของสมาชิก

- กระจายข่าวสารไปสู่สมาชิก
- ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคล

ที่เกี่ยวข้อง

- ปฏิบัติตามมติที่ประชุม

(2) บทบาทหน้าที่ของเลขานุการ

- จัดทำรายงานการประชุมและจดบันทึกต่าง ๆ
- ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคล

ที่เกี่ยวข้อง

- ปฏิบัติตามที่ประธานและที่ประชุมกลุ่มมอบหมาย

(3) บทบาทหน้าที่ของเหรัญญิก

- จัดทำบัญชีการรับ - รายจ่าย เงินของสมาชิก
- เก็บรักษาเงินของกลุ่ม
- ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ที่ประชุมมอบหมาย

3.3.4 การดำเนินงานของกลุ่ม

สนับสนุนกลุ่มให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1) มีแผนงานกิจกรรมการแก้ปัญหาด้านการเกษตรของกลุ่ม

ให้การสนับสนุนเวทีการดำเนินงานร่วมกันของกลุ่ม ในการวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการด้านการเกษตร และจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่ม

2) มีการสะสมทุนของกลุ่ม

สนับสนุนให้เกิดการสะสมทุนของกลุ่ม เพื่อใช้เป็น แหล่งทรัพยากรหลักในการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม เช่น การออกหุ้น รับบริจาค จัดหาแหล่งเงินทุน การอุดหนุน เป็นต้น

3) มีการพัฒนาความสามารถของสมาชิก

สนับสนุนให้กลุ่มจัดกิจกรรมการศึกษาดูงาน จัดประชุม อบรม หรือจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้แก่สมาชิก

4) การประชุมของกลุ่ม

(1) ให้มีการประชุมสมาชิกอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ตามความเหมาะสมเพื่อ

• รับทราบรายรับ - รายจ่าย และสถานการณ์การเงินของกลุ่ม

• อภิปรายปัญหาอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมอาชีพการเกษตร

• วางแผนการดำเนินงานของกลุ่ม

• คัดเลือกกรรมการดำเนินงาน

• รับทราบการรับสมาชิกใหม่และการออกจากกลุ่ม

(2) กรณีที่กลุ่มมีขนาดใหญ่ อาจแบ่งการประชุมออกเป็น

2 ระดับ คือ

• การประชุมคณะกรรมการ

• การประชุมสมาชิก ให้มีเนื้อหาครอบคลุมตามข้อ (1)

3.3.5 ข้อบังคับกลุ่ม

สนับสนุนให้กลุ่มมีการจัดทำข้อบังคับกลุ่มหรือข้อตกลงหรือข้อกำหนด (ใช้ชื่ออะไรก็ได้) โดยอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1) ชื่อกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร โดยใช้ชื่อขึ้นต้นด้วยคำว่า “กลุ่ม” ตามด้วยชื่อกิจกรรม หรือวัตถุประสงค์ของกลุ่ม

2) ที่ตั้งกลุ่ม เพื่อความสะดวกในการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานอื่นหรือองค์กรอื่น ๆ โดยอาจใช้บ้านของประชาชน หรือสถานที่ที่สามารถติดต่อกับกลุ่มได้

3) วัตถุประสงค์ของกลุ่ม โดยสมาชิกช่วยกันกำหนดขึ้นเพื่อเป็นกรอบหรือบททิศทางการทำงานของกลุ่ม วัตถุประสงค์อาจมีเพียงอย่างเดียวหรือมากกว่าก็ได้ขึ้นอยู่กับข้อตกลงของกลุ่ม

4) วิธีรับสมาชิกและให้สมาชิกออกจากกลุ่ม

5) คณะกรรมการ วิธีการคัดเลือก จำนวนคณะกรรมการ วาระการอยู่ในตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง

4

บทที่

การจัดตั้งและการขอรับใบรับรอง

การจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

4.1 การจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร อาจเกิดขึ้นภายหลังการจัดเวทีเรียนรู้หรือเกิดจากความต้องการของเกษตรกรเอง

4.2 กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่มีการจัดตั้งอยู่แล้วหรือจัดตั้งขึ้นใหม่ มีความประสงค์จะขอใบรับรองการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ให้กลุ่มที่มีการรวมตัวตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ยื่นคำขอใบรับรองต่อเกษตรอำเภอผ่านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบตำบลที่กลุ่มตั้งอยู่ พร้อมเอกสาร ดังต่อไปนี้

- 1) หนังสือคำขอใบรับรองการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ตามแบบฟอร์มที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด
- 2) ข้อบังคับกลุ่มหรือข้อตกลงร่วม หรือข้อกำหนด
- 3) รายชื่อคณะกรรมการกลุ่ม
- 4) บัญชีรายชื่อสมาชิกกลุ่ม
- 5) แผนงานหรือกิจกรรมของกลุ่ม เช่น แผนการประชุมกลุ่ม และคณะกรรมการ หรือแผนการดำเนินงานของกลุ่ม

4.3 นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล พิจารณาตรวจสอบเอกสารเสนอเกษตรอำเภอ เพื่อขอออกใบรับรองการจัดตั้งกลุ่ม

4.4 ให้เกษตรจังหวัดและเกษตรอำเภอ เป็นผู้ลงนามในใบรับรองการจัดตั้งกลุ่ม

**** สำหรับกลุ่มที่มีใบรับรองการจัดตั้งกลุ่มแบบเดิมที่มีนายอำเภอและเกษตรอำเภอเป็นผู้ลงนาม สามารถใช้ฉบับเดิมได้โดยไม่ต้องขอใบรับรองใหม่ ****

บทที่ 5

การขอยกเลิก กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

5.1 การยกเลิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร สามารถขอยกเลิกได้ตามกรณี ดังนี้

- 1) กลุ่มไม่มีการดำเนินกิจกรรม ไม่มีการประชุมติดต่อกัน 2 ปี หรือ
- 2) เมื่อมีสมาชิกเหลือน้อยกว่า 10 คน เป็นเวลามากกว่า 10 ปี
- 3) เมื่อที่ประชุมกลุ่มมีมติให้เลิกกลุ่ม

5.2 เมื่อกลุ่มนั้นประสงค์จะขอยกเลิก ให้ดำเนินการดังนี้

- 1) ผู้แทนกลุ่มฯ ยื่นและแสดงหลักฐานการขอยกเลิกกลุ่มให้สำนักงานเกษตรอำเภอ เช่น รายงานการประชุมกลุ่มที่มีมติให้ยกเลิก หนังสือจากคณะกรรมการกลุ่มแสดงความจำนงขอยกเลิกกลุ่ม รายงานผลการดำเนินการกลุ่ม เป็นต้น

- 2) สำนักงานเกษตรอำเภอจัดเก็บเอกสารหลักฐานการขอยกเลิกกลุ่ม ยกเลิกใบรับรองกลุ่ม และลบรายชื่อออกจากฐานข้อมูลกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรของอำเภอ พร้อมทำหนังสือแจ้งสำนักงานเกษตรจังหวัดเพื่อทราบต่อไป

- 3) สำนักงานเกษตรจังหวัดลบรายชื่อออกจากฐานข้อมูลกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรของจังหวัด และแจ้งกรมส่งเสริมการเกษตรทราบต่อไป

6

บทที่ การรายงานการจัดตั้ง กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

สำนักงานเกษตรอำเภอรายงานให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ และสำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานกรมส่งเสริมการเกษตร ตามระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารข้อมูลสถาบันเกษตรกร ภายหลังการออกใบรับรองการจัดตั้งกลุ่มแล้ว และปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันของแต่ละปีงบประมาณ

การพัฒนา

กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงาน ภายใต้แผนพัฒนาเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ในยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร ซึ่งนโยบายหลักในการพัฒนาประเทศได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ให้สามารถพึ่งพาตนเองพร้อม ๆ กับการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การจัดการสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพ ปลอดภัย ตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน เน้น “Value-Based Economic” ในลักษณะทำน้อยได้มาก (Do less get more) การพัฒนาสินค้าเกษตรเพื่ออุตสาหกรรม และส่งเสริมให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรทำการเกษตรแบบผู้ประกอบการ ตามโมเดลประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) โดยการนำนโยบายสู่การปฏิบัติในพื้นที่ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดเพื่อให้เกิดความเหมาะสมแต่ละพื้นที่ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตรมีภารกิจที่สำคัญในด้านส่งเสริมและสนับสนุน

ให้เกษตรกรรวมกลุ่ม เพื่อร่วมกันพัฒนาความรู้ ความสามารถในการทางที่เกิด
การพัฒนาอาชีพการเกษตร ปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2564) มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร
ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวนทั้งสิ้น 5,761 กลุ่ม สมาชิก
จำนวนทั้งสิ้น 173,040 คน ดำเนินงานภายใต้หลักการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพ
การเกษตรให้เข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ แบ่งเป็นส่งเสริมการรวมตัวของเกษตรกร
เพื่อการจัดตั้งกลุ่ม (กลุ่มใหม่) และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มที่มีอยู่เดิม
โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม องค์กร และชุมชนในการดำเนิน
กิจกรรมต่าง ๆ และยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา กลไกหนึ่ง
ที่สนับสนุนให้สามารถไปสู่เป้าหมายดังกล่าวได้ คือ การนำกระบวนการจัดตั้งกลุ่ม
การบริหารจัดการกลุ่ม ในขั้นพื้นฐานไปสู่การเชื่อมโยงเครือข่าย การมีส่วนร่วม
การเสริมสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรให้ช่วยเหลือ
เกื้อกูลกัน ให้มีความสามารถในการแสวงหาข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา กำหนด
แนวทางในการพัฒนาโดยส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพ
การเกษตร สามารถวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่มให้สอดคล้องกับสินค้าและพื้นที่
โดยใช้กระบวนการกลุ่มและจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพ เพื่อขับเคลื่อนงาน
ในรูปแบบของการรวมกลุ่มแบบมีส่วนร่วม เพื่อนำไปสู่การเป็น Smart Group
โดยใช้เกณฑ์พิจารณาความเข้มแข็งของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ประกอบด้วย

- มีการจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่ม โดยกรรมการและสมาชิกกำหนดปัญหาความต้องการ
- มีการเลือกตั้งคณะกรรมการจากสมาชิก
- มีการกำหนดโครงสร้างและการแบ่งหน้าที่ของกรรมการและสมาชิก
- มีการกำหนดกฎระเบียบ หรือข้อบังคับหรือข้อตกลงชัดเจน เป็นที่ยอมรับและนำมาปฏิบัติในการดำเนินงานของกลุ่ม
- การประชุมกลุ่ม หรือประชุมคณะกรรมการไม่น้อยกว่า 6 ครั้งต่อปี และมีการบันทึก
- มีการจัดเก็บข้อมูลกลุ่มครบถ้วนเป็นปัจจุบัน เช่น ข้อมูลสมาชิก บัญชี บันทึกการประชุม เป็นต้น
- มีการประเมินผลการดำเนินงานโดยสมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ
- มีการจัดสรรผลประโยชน์หรือสวัสดิการเป็นไปตามข้อตกลงและสมาชิกเห็นชอบ
- มีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐหรือเอกชน เช่น งบประมาณ ความรู้ เป็นต้น

2. ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร ประกอบด้วย

- มีการระดมทุนหรือจัดหาทุนและทรัพยากรได้ครอบคลุมตามแผนการดำเนินงานของกลุ่ม
- มีเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม
- มีเงินออมของกลุ่ม
- มีการจัดทำบัญชีได้ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน มีการตรวจสอบและรายงานให้สมาชิกรับทราบ

3. ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก ประกอบด้วย

- มีการจัดกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก
- มีการนำภูมิปัญญาหรือนวัตกรรม มาปรับใช้ในการดำเนินการของกลุ่ม
- มีการฝึกปฏิบัติทักษะทางการเกษตรหรือเคหกิจ อย่างต่อเนื่อง
- เป็นวิทยากรด้านการเกษตร แปรรูป และด้านเคหกิจเกษตรไปถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้
- มีการเชื่อมโยงเครือข่ายความรู้หรือกิจกรรมกลุ่มกับองค์กรภายนอก

4. ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ ประกอบด้วย

- มีการวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับตลาด
- มีการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมากกว่า ร้อยละ 70 มาใช้ในการผลิต
- มีการควบคุมคุณภาพการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน
- มีตลาดรองรับผลผลิตและสินค้า

5. ด้านสาธารณประโยชน์หรือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

- มีการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกสาธารณประโยชน์เพื่อชุมชน
- มีกิจกรรมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเอื้อต่อการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติ

- มีการทำกิจกรรมของกลุ่มที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อชุมชน

และสังคม

ทั้งนี้สามารถพิจารณาระดับความเข้มแข็งของกลุ่มได้จากหลักเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) โดยมีหลักเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

เกณฑ์การประเมิน	คะแนน (ร้อยละ)	ระดับ
	75 - 100	ดี
	50 - 74	ปานกลาง
	0 - 49	ปรับปรุง

นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ

ของสมาชิกให้เป็นผู้ประกอบการในด้านการเกษตรโดยส่งเสริมให้จัดทำแผนการผลิต รายบุคคล (Individual Farm Production: IFPP) ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และทราบรายละเอียดของการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการดำเนินงานร่วมกัน รวมไปถึงให้เกิดการสนับสนุนให้เกิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรในระดับท้องถิ่น ภูมิภาค ประเทศ และระหว่างประเทศ เพื่อให้เห็นผลสำเร็จจากการปฏิบัติจริง และนำมาประยุกต์ใช้กับกิจการ จนสามารถพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพ การเกษตรให้มีความพร้อมในการเป็นจุดเรียนรู้ต้นแบบด้านการบริหารจัดการ กลุ่มให้กับชุมชน มีการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็น Smart Product ทำให้มีรายได้อย่างต่อเนื่อง สามารถลดต้นทุน หรือเพิ่มรายได้ ให้กับสมาชิก สามารถพัฒนาศักยภาพของสมาชิกไปสู่การเป็น Smart Farmer และเชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรในทุกระดับและเป็นแหล่ง เรียนรู้ด้านการพัฒนาอาชีพการเกษตรในด้านต่าง ๆ ให้กับเกษตรกรทั่วไป และผู้ที่สนใจได้

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2562. คู่มือการส่งเสริมการรวมกลุ่มและการบริหารจัดการกลุ่ม. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
กรมส่งเสริมการเกษตร. 2563 แผนปฏิบัติราชการกรมส่งเสริมการเกษตรระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565). กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ภาคผนวก

ตัวอย่างแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง

แบบฟอร์ม คำขอใบรับรองการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

คำขอใบรับรองการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

เขียนที่.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

เรียน เกษตรอำเภอ.....

ข้าพเจ้า (นาย, นาง, นางสาว).....

อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ

จังหวัด..... ได้รับมอบอำนาจจากกลุ่ม.....

เพื่อขอใบรับรองการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร พร้อมนี้ได้แนบหลักฐาน ดังนี้

☐ ข้อบังคับกลุ่ม	จำนวน 1 ชุด
☐ รายชื่อคณะกรรมการกลุ่ม	จำนวน 1 ชุด
☐ บัญชีรายชื่อสมาชิกกลุ่ม	จำนวน 1 ชุด (ต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 10 คนขึ้นไป)
☐ แผนงาน/กิจกรรมกลุ่ม	จำนวน 1 ชุด

ลงชื่อ.....ผู้ได้รับมอบอำนาจ
(.....)

ตำแหน่ง

ได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานการขอใบรับรองการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรแล้ว เห็นสมควร

- ☐ อนุญาตให้จัดตั้งได้
- ☐ ไม่สมควรอนุญาต เนื่องจาก.....

ลงชื่อ.....
(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

แบบฟอร์ม รายชื่อคณะกรรมการ

รายชื่อคณะกรรมการ

กลุ่ม

ตำบล อำเภอ

จังหวัด

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์

บัญชีรายชื่อสมาชิกกลุ่ม
 ตำบล อำเภอ
 จังหวัด

[illegible]

หมายเหตุ : ในช่องพิมพ์การเกษตรสามารถปรับให้เหมาะสมกับกิจกรรมของกลุ่แต่ละกลุ่ม ไม่จำเป็นต้องพิมพ์เหมือนกัน

แบบฟอร์ม หนังสือรับรองกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

หนังสือรับรอง กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

เลขที่/พ.ศ.
หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร
จัดตั้งเมื่อวันที่ เดือน พุทธศักราช
ที่ตั้งอยู่เลขที่ ถนน หมู่ที่
ตำบล อำเภอ จังหวัด

ขอให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ทุกประการเทอญ
ให้ไว้ ณ วันที่ เดือน พุทธศักราช

.....
เกษตรจังหวัด
เกษตรอำเภอ

เลขที่/พ.ศ.

วันที่จัดตั้ง
ชื่อกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร
.....
ที่ตั้งกลุ่มอยู่เลขที่
หมู่ที่ ตำบล
อำเภอ
จังหวัด

ออกหนังสือรับรองไว้เมื่อ
.....

แบบฟอร์ม แบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตร (3ก)

แบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตร (3ก)

○ กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ○ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ○ กลุ่มยุวเกษตรกร

ชื่อกลุ่ม..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

เจ้าหน้าที่เป็นผู้ประเมินให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนน

ด้านที่	การประเมินศักยภาพ	คะแนน
1	ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	
1.1	มีการจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มโดยกรรมการและสมาชิกกำหนดปัญหาความต้องการ	
1.2	มีการเลือกตั้งคณะกรรมการจากสมาชิก	
1.3	มีการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการและสมาชิกพร้อมแบ่งหน้าที่	
1.4	มีการกำหนดกฎระเบียบ/ข้อตกลงชัดเจนเป็นที่ยอมรับและนำมาปฏิบัติในการดำเนินงานของกลุ่ม	
1.5	มีการประชุมกลุ่ม หรือประชุมคณะกรรมการ ไม่น้อยกว่า 6 ครั้ง/ปี และมีการบันทึก	
1.6	มีการจัดเก็บข้อมูลกลุ่มครบถ้วนเป็นปัจจุบัน เช่น ข้อมูลสมาชิก บัญชี บันทึกการประชุม เป็นต้น	
1.7	มีการประเมินผลการดำเนินงานโดยสมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ	
1.8	มีการจัดสรรผลประโยชน์หรือสวัสดิการ เป็นไปตามข้อตกลงและสมาชิกเห็นชอบ	
1.9	มีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ/เอกชน เช่น งบประมาณ ความรู้ เป็นต้น	
2	ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร	
2.1	มีการระดมทุน/จัดหาทุนและทรัพยากรได้ครอบคลุมตามแผนการดำเนินงานของกลุ่ม	
2.2	มีเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม	
2.3	มีเงินออมของกลุ่ม	
2.4	มีการจัดทำบัญชีได้ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน มีการตรวจสอบและรายงานให้สมาชิกรับทราบ	
3	ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก	
3.1	มีการจัดกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก	
3.2	มีการนำภูมิปัญญา/นวัตกรรม มาปรับใช้ในการดำเนินการของกลุ่ม	
3.3	มีการฝึกปฏิบัติทักษะทางการเกษตร/เคหกิจ อย่างต่อเนื่อง	
3.4	เป็นวิทยากรด้านการเกษตร แปรรูป และด้านเคหกิจเกษตรไปถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้	
3.5	มีการเชื่อมโยงเครือข่ายความรู้หรือกิจกรรมกลุ่มกับองค์กรภายนอก	
4	ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ	
4.1	มีการวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับตลาด	
4.2	มีการนำวัสดุดิบในท้องถิ่นมากกว่าร้อยละ 70 มาใช้ในการผลิต	
4.3	มีการควบคุมคุณภาพการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน	
4.4	มีตลาดรองรับผลผลิตและสินค้า	
5	ด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
5.1	มีการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกสาธารณประโยชน์เพื่อชุมชน	
5.2	มีกิจกรรมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเอื้อต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	
5.3	มีการทำกิจกรรมของกลุ่มที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม	

หมายเหตุ : เกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตร (3ก)

คะแนนร้อยละ 1 - 49 = ปรับปรุง คะแนนร้อยละ 50 - 74 = ปานกลาง คะแนนร้อยละ 75 ขึ้นไป = ดี

แบบฟอร์ม หลักเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตร (3ก)

ข้อกำหนด	รายละเอียดข้อกำหนด	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	การให้คะแนน	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม (คะแนนรวม 18 คะแนน)	หมายถึง ความสามารถขององค์กรเกษตรกร ในการบริหารจัดการองค์กร ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายทิศทางของกลุ่ม มีแผนงานโครงการ มีโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ มีข้อได้จริง มีการประสานงาน การสื่อสารภายในกลุ่มและมีการควบคุมประเมินผลการดำเนินงาน กลุ่มอย่างต่อเนื่องและสมาชิกมีส่วนร่วม	1.1 มีการจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มโดยกรรมการและสมาชิก กำหนดปัญหาความต้องการ	1) ไม่มีการจัดทำแผน 2) กรรมการจัดทำแผน 3) กรรมการและสมาชิกจัดทำแผนร่วมกัน	0 1 2	
		1.2 มีการเลือกตั้งคณะกรรมการจากสมาชิก	1) ไม่มีการเลือกตั้ง 2) ครบวาระแล้ว แต่ไม่มีการเลือกตั้งใหม่ 3) มีการเลือกตั้งตามวาระ	0 1 2	
		1.3 มีการกำหนดโครงสร้างและการแบ่งหน้าที่ของกรรมการและสมาชิก	1) ไม่มีการดำเนินการ 2) มีโครงสร้างพร้อมแบ่งหน้าที่ไม่เป็นสายลักษณะอักษร 3) มีโครงสร้างพร้อมแบ่งหน้าที่เป็นสายลักษณะอักษร	0 1 2	
		1.4 มีการกำหนดกฎระเบียบหรือข้อบังคับ /ข้อตกลงชัดเจน เป็นที่ยอมรับและนำมาปฏิบัติในการดำเนินงานของกลุ่ม	1) ไม่มีการระบุระเบียบหรือข้อบังคับ 2) มีการระบุระเบียบหรือข้อบังคับไม่เป็นสายลักษณะอักษร 3) มีการระบุระเบียบหรือข้อบังคับเป็นสายลักษณะอักษร	0 1 2	
		1.5 การประชุมกลุ่ม หรือประชุมคณะกรรมการไม่น้อยกว่า 6 ครั้ง/ปี และมีการบันทึก	1) ไม่มีการประชุม 2) มีการประชุมไม่น้อยกว่า 6 ครั้ง/ปี และมีการบันทึก 3) มีการประชุมตั้งแต่ 6 ครั้ง/ปี และมีการบันทึก	0 1 2	

แบบฟอร์ม หลักเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตร (3ก) ต่อ

ข้อกำหนด	รายละเอียดข้อกำหนด	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	การให้คะแนน	ข้อเสนอแนะ
		1.6 มีการจัดเก็บข้อมูลกลุ่มครัวเรือนเป็นปัจจุบัน เช่น ข้อมูลสมาชิก บัญชีบันทึกการประชุม เป็นต้น	1) ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลกลุ่ม 2) มีการจัดเก็บข้อมูลกลุ่มแต่ไม่เป็นปัจจุบัน 3) มีการจัดเก็บข้อมูลกลุ่มเป็นปัจจุบัน	0 1 2	
		1.7 มีการประเมินผลการดำเนินงานโดยสมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ	1) ไม่มี 2) มีการประเมินผลโดยกรรมการ 3) มีการประเมินผลโดยสมาชิกมีส่วนร่วม	0 1 2	
		1.8 มีการจัดสรรผลประโยชน์หรือสวัสดิการเป็นไปตามข้อตกลง และสมาชิกเห็นชอบ	1) ไม่มีการจัดสรรผลประโยชน์หรือสวัสดิการ 2) มีคำตอบแทนกรรมการ เป็นลายลักษณ์อักษร 3) มีสวัสดิการสมาชิก เป็นลายลักษณ์อักษร 4) มีคำตอบแทนกรรมการ และสวัสดิการสมาชิกเป็นลายลักษณ์อักษร	0 1 1 2	
		1.9 มีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ/เอกชน เช่น งบประมาณ ความรู้ เป็นต้น	1) ไม่มีการสนับสนุน 2) มีการสนับสนุน 1 - 2 หน่วยงาน 3) มีการสนับสนุนตั้งแต่ 3 หน่วยงานขึ้นไป	0 1 2	
		9 ตัวชี้วัด คะแนนรวม 18 คะแนน เกณฑ์ผ่านร้อยละ 50 เท่ากับ 9 คะแนนขึ้นไป			

แบบฟอร์ม หลักเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ต่อ

ข้อกำหนด	รายละเอียดข้อกำหนด	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	ข้อเสนอแนะ
2. ด้านการบริหารทุน และทรัพยากร (คะแนนรวม 8 คะแนน)	หมายถึง ความสามารถขององค์กร เกษตรกรในการจัดหา สรรอง และจัดสรร ทุนและทรัพยากรได้เพียงพอกับแผนงาน โครงการกิจกรรมขององค์กร รวมทั้งมี กลไกในการควบคุมให้เกิดประสิทธิภาพ และความโปร่งใส	2.1 มีการระดมทุน/จัดหาทุนและ ทรัพยากรได้ครอบคลุมตามแผน การดำเนินงานของกลุ่ม	1) ไม่มีการดำเนินการ 2) มีการจัดสรรทุน แต่ไม่เป็นลาย ลักษณ์อักษร 3) มีการจัดสรรทุนและทรัพยากร ตามแผนการดำเนินงานและ เป็นลายลักษณ์อักษร	0 1 2
		2.2 มีเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม	1) ไม่มี 2) มี ไม่ใช้ทรัพย์สินส่วนกลาง 3) มี และเป็นทรัพย์สินส่วนกลาง	0 1 2
		2.3 มีเงินออมของกลุ่ม	1) ไม่มีเงินออมของกลุ่ม 2) มีเงินออมของกลุ่ม และ การจัดบันทึกบัญชีเป็นบางครั้ง 3) มีเงินออมของกลุ่ม และ การจดบันทึกทุกครั้งโดยรายงาน ในที่ประชุม	0 1 2
		2.4 มีการจัดทำบัญชีได้ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน มีการตรวจสอบและ รายงานให้สมาชิกกับทราบ	1) ไม่มีการจัดทำบัญชี 2) มีการจัดทำบัญชี และการ เปิดเผยข้อมูลให้คณะกรรมการ 3) มีการจัดทำบัญชี และการ เปิดเผยข้อมูลทั้งหมดให้สมาชิก ทราบอย่างสม่ำเสมอ	0 1 2
4 ตัวชี้วัด คะแนนรวม 8 คะแนน เกณฑ์ผ่านร้อยละ 50 เท่ากับ 4 คะแนนขึ้นไป				

แบบฟอร์ม หลักเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตร (3ก) ต่อ

ข้อกำหนด	รายละเอียดข้อกำหนด	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	การให้คะแนน	ข้อเสนอแนะ
3. ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก (คะแนนรวม 10 คะแนน)	หมายถึง ความสามารถของสมาชิกองค์กรเกษตรกร	3.1 มีการจัดกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก	1) ไม่มีการจัดกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ 2) มีการจัดกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้แต่ไม่ตรงความต้องการของสมาชิก 3) มีการจัดกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ตรงความต้องการของสมาชิก	0 1 2	
		3.2 มีการนำภูมิปัญญา/นวัตกรรมมาปรับใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม	1) ไม่มีการนำภูมิปัญญา/นวัตกรรม 2) มีการนำภูมิปัญญา/นวัตกรรมน้อยกว่า ร้อยละ 50 3) มีการนำภูมิปัญญา/นวัตกรรมตั้งแต่ ร้อยละ 50 ขึ้นไป	0 1 2	
		3.3 มีการฝึกปฏิบัติทักษะทางการเกษตร/สหกิจ อย่างต่อเนื่อง	1) ไม่มีการฝึกปฏิบัติทักษะทางการเกษตร/สหกิจ 2) มีการฝึกปฏิบัติทักษะทางการเกษตร/สหกิจ บางครั้ง 3) มีการฝึกปฏิบัติทักษะทางการเกษตร/สหกิจ อย่างต่อเนื่อง	0 1 2	
		3.4 เป็นวิทยากรด้านการเกษตรแปรรูป และด้านสหกิจเกษตรไปถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้	1) ไม่เป็นวิทยากร 2) เป็นวิทยากร 1 - 2 ครั้ง/ปี 3) เป็นวิทยากร ตั้งแต่ 3 ครั้ง/ปี	0 1 2	
		3.5 มีการเชื่อมโยงเครือข่ายความรู้หรือกิจกรรมกลุ่มกับองค์กรภายนอก	1) ไม่มี 2) มีบางกิจกรรม 3) มีทุกกิจกรรม	0 1 2	
5 ตัวชี้วัด คะแนนรวม 10 คะแนน เกณฑ์ผ่านร้อยละ 50 เท่ากับ 5 คะแนนขึ้นไป					

แบบฟอร์ม หลักเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตร (3ก) ต่อ

ข้อกำหนด	รายละเอียดข้อกำหนด	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	การให้คะแนน	ข้อเสนอแนะ	
4. ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ (คะแนนรวม 8 คะแนน)	หมายถึง กระบวนการพัฒนาความรู้ในการจัดการกระบวนการพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการเกี่ยวกับการเกษตร	4.1 มีการวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับตลาด	1) ไม่สามารถวางแผนได้ 2) มีการวางแผนการผลิตแต่ไม่คำนึงถึงตลาด 3) มีการวางแผนได้สอดคล้องกับตลาด	0 1 2		
		4.2 มีการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมากกว่าร้อยละ 70 มาใช้ในการผลิต	1) ใช้วัตถุดิบนอกท้องถิ่นทั้งหมด 2) ใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่นน้อยกว่า ร้อยละ 70 3) ใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่นตั้งแต่ ร้อยละ 70 ขึ้นไป	0 1 2		
		4.3 มีการควบคุมคุณภาพการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน	1) ไม่ได้ขอรับการรับรองมาตรฐาน 2) อยู่ในกระบวนการขอการรับรองมาตรฐาน 3) ได้รับการรับรองมาตรฐาน	0 1 2		
		4.4 มีตลาดรองรับผลผลิตและสินค้า	1) ไม่มีตลาดรองรับผลผลิตและสินค้า 2) สามารถหาตลาดได้ด้วยตนเอง 3) สามารถจัดการตลาดได้ถึงมือผู้บริโภค	0 1 2		
4 ตัวชี้วัด คะแนนรวม 8 คะแนน เกณฑ์ผ่านร้อยละ 50 เท่ากับ 4 คะแนนขึ้นไป						

แบบฟอร์ม หลักเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ต่อ

ข้อกำหนด	รายละเอียดข้อกำหนด	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	การให้คะแนน	ข้อเสนอแนะ
5. ด้านสาธารณประโยชน์ /การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม (คะแนนรวม 6 คะแนน)	หมายถึง ความสามารถขององค์กร เกษตรกรในการ ดำเนินโครงการ/ กิจกรรมให้ความรู้ และสิ่งแวดล้อมของ ชุมชน รวมถึงการจัดกิจกรรมสาธารณะ ประโยชน์และจัดสวัสดิการแก่ครอบครัว สมาชิกและชุมชน	5.1 มีการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก สาธารณประโยชน์เพื่อชุมชน 5.2 มีกิจกรรมการผลิตที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อมและเอื้อต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 5.3 มีการทำกิจกรรมของกลุ่ม ที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อชุมชน และสังคม	1) ไม่มี 2) มีการดำเนินการ 3) มีและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง 1) ไม่มี 2) 1 - 2 กิจกรรม 3) 3 กิจกรรมขึ้นไป 1) ไม่มี 2) 1 - 2 กิจกรรม 3) 3 กิจกรรมขึ้นไป	0 1 2 0 1 2 0 1 2	

3 ตัวชี้วัด คะแนนรวม 6 คะแนน เกณฑ์ผ่านร้อยละ 50 เท่ากับ 3 คะแนนขึ้นไป

หมายเหตุ : ผลคะแนนที่ได้จากการประเมินให้คิดเป็นร้อยละ และเทียบระดับขององค์กรเกษตรกร (3ก)

คะแนนร้อยละ ระดับ
75 - 100 ดี
50 - 74 ปานกลาง
0 - 49 ปรับปรุง

การหาร้อยละ (คะแนนรวมทั้งหมด 5 ด้าน = 50 คะแนน)
ร้อยละ = (คะแนนที่เกิดขึ้นจริง x 100) / คะแนนเต็ม (คะแนนรวมทั้งหมด)
ตัวอย่าง ร้อยละ = 25 x 100 / 50 = 50 ระดับปานกลาง

คำแนะนำที่ 4 / 2564

แนวทางการดำเนินงานกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

ผู้ปรึกษา

นายเข้มแข็ง ยุติธรรมดำรง

อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

นางกุลฤดี พัฒนะอิ่ม

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

นายขจร เราประเสริฐ

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

นายวุฒิชัย ชินวงศ์

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี

นางอุบล มากอง

ผู้อำนวยการกองพัฒนาเกษตรกร

เจ้าของเรื่อง

นางสุวิสาข์ คนเจน

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

นางสาวขวัญชนก สีทองแจ้

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

นางสาวอัญรัตน์ ทองคงหาญ

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

กลุ่มพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

กองพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร

ภาพ

สำนักงานเกษตรจังหวัดทุกจังหวัด

สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร

บรรณาธิการ

นางสาวพนิดา ธรรมสุรักษ์

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร

นางสาวอำไพพงษ์ เกษะเทียน

นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการ

กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร

สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี กรมส่งเสริมการเกษตร

ออกแบบ

นายศราวุฒิ นุ่นย้อย

นายช่างพิมพ์ชำนาญงาน

นางสาวปิยะดา นานะ

ช่างพิมพ์

กลุ่มโรงพิมพ์

สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี กรมส่งเสริมการเกษตร

จัดพิมพ์

กลุ่มโรงพิมพ์ สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี กรมส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์